

INTÉZMÉNYI STRUKTÚRÁK

Országos Betegjogi, Ellátottjogi, Gyermekjogi és
Dokumentációs Központ

2015. SZEPTEMBER 18.

TÁMOP 5.5.7-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi képviselői hálózat
és civil jogvédő munka fejlesztése

SZÉCHENYI 2020

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE

• Szociális szolgáltatások

- „56. § (1) A szociálisan rászorultak részére személyes gondoskodást az állam, valamint az önkormányzatok biztosítják.”
 - (1993. évi III. tv. A szociális igazgatásról és szociális ellátásokról, továbbiakban Sztv.)

• Személyes gondoskodás

• Szociális alapszolgáltatások

- családsegítés
- falu és tanyagondnoki szolgáltatás
- étkeztetés
- házi segítségnyújtás
- jelzőrendszeres házi segítségnyújtás
- közösségi ellátások
- Támogató szolgáltatás
- utcai szociális munka
- nappali ellátások

Szakosított ellátások

- ápolást, gondozást nyújtó intézmény	tartós
- rehabilitációs intézmény	bentlakásos
- lakóotthon	intézmény
- átmeneti elhelyezést nyújtó intézmény	
- támogatott lakhatás	

SZEMÉLYES GONDOSKODÁS

MEGSZERVEZÉSE

- **Szociális szolgáltatás nyújtása**
- - szociális szolgáltatást , az előírt feltételek teljesítése esetén – bármely fenntartó
- biztosíthat, aki jogerősen be van jegyezve a Szolgáltatói Nyilvántartásba.
- **Ellátási kötelezettség:**
- - települési önkormányzatok állandó lakosság száma alapján,
- - állam a jogszabály alapján megjelölt szolgáltatásokat köteles nyújtani.
- **Települési önkormányzat ellátási kötelezettségét teljesítheti:**
- - szolgáltató, intézmény fenntartásával,
- - szolgáltatót, intézményt fenntartó önkormányzati társulásban való részvétellel,
- - ellátási szerződés, vagy megállapodás alapján működtetett szolgáltató, intézmény,
- **Az állam az ellátási kötelezettségét teljesítheti:**
- - szolgáltató, intézmény fenntartásával,
- - ellátási szerződés, vagy megállapodás alapján működtetett szolgáltató, intézmény,

SZEMÉLYES GONDOSKODÁS MEGSZERVEZÉSE

- **Települési önkormányzat köteles biztosítani:** (lakosságszámtól függetlenül)
- - étkeztetés, házi segítségnyújtás, családsegítéshez való hozzáférést (az élethez, emberi méltósághoz való jog)
- - 2.000 főnél több állandó lakos él az előző szolgáltatások és családsegítés
- - 3.000 főnél több állandó lakos él az előző szolgáltatások és idősök nappali ellátása
- - 10.000 főnél több állandó lakos él az előző szolgáltatások és az előző pontban nem említett nappali ellátások
- - 30.000 főnél több állandó lakos él az előző szolgáltatások és időskorúak gondozóháza, éjjeli menedékhely, hajléktalanok átmeneti szállása
- **Az állam köteles biztosítani:**
- - 30.000 főnél nagyobb településen fogyatékos személyek gondozóháza, pszichiátriai és szenvedélybetegek átmeneti otthona
- - a megye területén szakosított ellátás megszervezése
- Az állam biztosítja:
 - Támogató szolgáltatás, közösségi ellátások, utcai szociális munka, és a jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

Étkeztetés

- Szociális rászorulóknak számára, napi egyszeri meleg étkezés biztosítása, akik önmaguk, illetve eltartottjai részére tartósan vagy átmeneti jelleggel nem képesek biztosítani, különösen,
 - - koruk,
 - - egészségi állapotuk,
 - - fogyatékoság, pszichiátriai betegségük,
 - - szenvedélybetegségük, vagy
 - - hajléktalanságuk miatt.
- **Étkezés formái:** szociális konyha, népkonyha, egyéb főzőhely.
- **A lakosság szükségletének figyelembe vételével megszervezhető:**
 - - helyben fogyasztás,
 - - elvitel lehetővé tétele,
 - - lakásra szállítás,
- **Népkonyha**, alkalmi jelleggel biztosított, helyben fogyasztással napi – legalább egyszeri – egy tál meleg étel biztosítása, akik más étkezési formát nem vesznek igénybe.

Házi segítségnyújtás

- Házi segítségnyújtást az igénybevevő személy lakókörnyezetében kell biztosítani, az önálló életvitel fenntartása érdekében.
- **Alapvető gondozási feladatok:**
 - lakókörnyezet higiénés körülményeinek megtartásában való közreműködés,
 - segítő kapcsolat kialakítása,
 - igénybevevő háztartásának vitelében segítség,
 - veszélyhelyzetek kialakulásának megelőzésében, elhárításában segítségnyújtás,
 - segítség szociális ellátásokhoz való hozzájutás.
- **A szolgáltatás nyújtásának feltétele:** Kérelem, (szóban vagy írásban), mellékletek benyújtása, és a napi gondozási szükséglet vizsgálatának megállapítása.
- A vizsgálat alapján döntés, hogy gondozási és/vagy szociális segítői feladatok ellátását biztosítják.
- **Együttműködési kötelezettség** a szociális és gyermekjóléti, gyermekvédelmi, eü. szolgáltatókkal, oktatási és munkaügyi szolgálatokkal, valamint gyógypedagógiai és nevelési szakszolgálatokkal.

Falugondnoki és tanyagondnoki szolgáltatás

- **A szolgáltatás célja:**
 - az aprófalvak és a külterületi vagy egyéb belterületi, valamint
 - tanyasi lakott helyek intézményhiányából eredő hátrányok enyhítése,
 - az alapvető szükségletek kielégítésének,
 - a közszolgáltatásokhoz, és az egyes alapszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása,
 - közösségi szintű szükségletek teljesítésének segítése.
- **Szolgáltatás megszervezhető:**
 - Falugondnoki szolgáltatás megszervezhető 600 lakosnál kisebb településen működtethető
 - Tanyagondnoki szolgáltatás legalább 70 fő, és legfeljebb 400 fő lakosságszámú külterületi vagy egyéb belterületi lakott helyen működtethető.

Családsegítés

- **A szolgáltatás**, a szociális vagy mentálhigiénés problémákkal küzdő, illetve krízishelyzet miatt segítségre szoruló személyek, családok számára szervezhető meg, a krízishelyzet megszüntetése és az életvezetési képesség megőrzése céljából. Együttműködési kötelezettség, különösen a szociális, egészségügyi, oktatási és munkaügyi szervezetekkel.
- **Feladata:**
 - veszélyeztetettséget és krízishelyzetet észlelő és jelzőrendszer működtetése,
 - szociális, életvezetési és mentálhigiénés tanácsadást,
 - anyagi nehézségekkel küzdők számára pénzübeli és természetbeni támogatáshoz való hozzájutás megszervezése,
 - családban jelentkező működési zavarok, és konfliktusok megoldásának elősegítésére családgondozás,
 - közösségfejlesztő, valamint egyéni és csoportos terápiás programok szervezése,
 - tanácsadás nyújtása a rászorulóknak és családtagjainak (tartós, és fiatal munkanélkülieknek, adósságterhekkel, lakhatási problémákkal, krónikus, szenvedély és pszichiátriai betegséggel, illetve egyéb szociális rászorult személyek)
 - családon belüli kapcsolaterősítést szolgáló programok, szolgáltatások (mediációs, családterápiás, családkonzultációs, és egyéb a családokat segítő szolgáltatások)
 - menedékhelyi törvényben meghatározott integrációs szerződésbe foglalt társadalmi beilleszkedés elősegítése.

2016 január 1-től Család – és Gyermekjóléti Szolgálat / Család – és Gyermekjóléti Központ keretében működik.

Jelzőrendszeres házi segítségnyújtás

- A saját otthonukban élő, egészségügyi állapotuk és szociális helyzetük miatt rászoruló, a segélyhívó készülék használatára képes időskorú számára, vagy fogyatékos személyek, illetve pszichiátriai betegek részére önálló életvitel fenntartása mellett felmerülő krízishelyzetek elhárítása céljából nyújtott ellátás.
- **A szolgáltatás keretében biztosítani kell:**
 - segélyhívás esetén, az ügyeletes gondozó haladéktalan megjelenését (30 percen belül),
 - segélyhívás okául szolgáló probléma megoldása érdekében szükséges azonnali intézkedések megtétele,
 - szükség esetén, további egészségügyi és szociális ellátás kezdeményezése.
- Egy **szakmai központ keretében** legalább 40 segélyhívó készüléket kell elhelyezni, ki kell alakítani egy folyamatosan működő diszpécserközpontot megfelelő műszaki rendszerrel, valamint biztosítani szükséges a megfelelő számú készenlétben álló gondozónőt.
- A jelzőrendszeres házi segítségnyújtás biztosítása állami feladat.

Támogató szolgáltatás

- ***Szolgáltatás célja:*** a fogyatékos személyek lakókörnyezetben történő ellátása, elsősorban a lakáson kívüli közszolgáltatások elérésének segítése, valamint életvitelük önállóságának megőrzése mellett a lakáson belüli speciális segítségnyújtás biztosítása révén.
- ***Szolgáltatás feladata:***
 - - alapvető szükségletek kielégítését segítő szolgáltatásokhoz, közszolgáltatásokhoz való hozzájutás biztosítása, (speciális személyi szállítás, szállító szolgálat működtetése)
 - - egészségi állapotának megfelelő egészségügyi-szociális ellátásokhoz, valamint fejlesztő tevékenységhez való hozzájutás, személyi és eszközfeltétel biztosítása,
 - - információnyújtás, ügyintézés, tanácsadás, jelnyelvi tolmácsszolgálat elérhetőség biztosítása,
 - - segítségnyújtás, a fogyatékos személy kapcsolatkézségének javításához, családi kapcsolatainak erősítéséhez,
 - - társadalmi integrációban segítség, családi, közösségi, kulturális és szabadidős programok részvételéhez szükséges feltételek biztosítása,
- A ***célcsoport***hoz igazodó ***speciális*** tárgyi és személyi ***feltételek*** biztosítása.

Közösségi ellátások – utcai szociális munka

- **Közösségi ellátások** a pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére nyújtott közösségi alapellátások, valamint a szenvedélybetegek részére nyújtott alacsonyküszöbű ellátás.
- A pszichiátriai, illetve a szenvedélybetegek részére nyújtott **közösségi ellátásban** biztosítani kell:
 - lakókörnyezetben történő segítségnyújtás az önálló életvitel fenntartásában,
 - meglévő képességek megtartása, és fejlesztése, pszicho-szociális rehabilitáció, szociális és mentális gondozás,
 - házi orvossal, kezelőorvossal kapcsolattartás, az igénybe vevő állapotának folyamatos figyelemmel kísérése,
 - orvosi és egyéb terápiás kezeléseken, szűrővizsgálaton való részvétel ösztönzése, megkereső program szervezése,
- **Közösségi munkacsoport összeállítása**, és az együttműködési megállapodás keretei között a csoport működtetése.
- Az **alacsonyküszöbű ellátás keretében biztosítani kell**, a közösségi ellátásban felsoroltakon túl:
 - szenvedélybetegség okozta egészségügyi és szociális károk mérsékléséhez szükséges ártalomcsökkentő szolgáltatásokat,
 - kríziskezelést az életet veszélyeztető testi, szociális, kapcsolati, és életvezetési rendszerben kialakult – az egyén által – kezelhetetlen helyzetek esetére,
- **Utcai szociális munka** keretében biztosítani kell, az utcán tartózkodó hajléktalan személyek helyzetének, életkörülményeinek figyelemmel kísérését, szükség esetén ellátás, vagy az ellátás biztosításhoz kapcsolódó intézkedés kezdeményezését.

Nappali ellátások

- **Nappali ellátást biztosítanak:**
- - **hajléktalan személyeknek** (Nappali melegedő)
- - 18 életévüket betöltött, egészségügyi állapotuk vagy **idős koruk** miatt szociális és mentális támogatásra szoruló, önmaga ellátására részben képes személyeknek,
- - 18 életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő **pszichiátriai betegek**,
- - 18 életévüket betöltött, fekvőbeteg-gyógyintézeti kezelést nem igénylő **szenvedélybetegek** számára,
- - 3 életévüket betöltött, önkiszolgálásra részben képes, vagy önellátásra nem képes, de felügyeletre szoruló **fogyatékos illetve autista személyeknek**.
- **Lehetőséget biztosít:**
- - napközbeni tartózkodásra, társas kapcsolatokra, valamint
- - az alapvető higiéniai szükségleteik kielégítésére,
- - megszervezi - idős személy kivételével - a napközbeni étkeztetését,
- - a pihenésre, közösségi együttlétre,
- - foglalkoztatás megszervezése (fogyatékos és szenvedélybetegek nappali ellátásában)

Átmeneti elhelyezést nyújtó intézmények

- **Átmeneti elhelyezést** nyújtó intézmények típusai:
 - - időskorúak gondozóháza,
 - - fogyatékos személyek gondozóháza,
 - - pszichiátriai betegek átmeneti otthona,
 - - szenvedélybetegek átmeneti otthona,
 - - éjjeli menedékhely,
 - - hajléktalan személyek átmeneti szállása,
- Az intézményt átmeneti jelleggel – éjjeli menedékhely és a hajléktalan sz. átmeneti szállása kivételével – legfeljebb **egyévi időtartamra teljes körű ellátást biztosít**. Intézmény orvosa szakvéleményének figyelembe vételével egy alkalommal egy évvel meghosszabbítható.

Ápolást, gondozást nyújtó intézmények

- Önmaguk ellátására nem, vagy csak folyamatos segítséggel képes személyek napi legalább háromszori étkeztetéséről, szükség szerint ruházattal, illetve textíliával való ellátásáról, mentális gondozásáról, egészségügyi ellátásról, valamint lakhatásáról **ápolást, gondozást nyújtó intézményben** kell gondoskodni.
- **Ápolást, gondozást nyújtó intézmény:**
 - - idősek otthona, pszichiátriai betegek otthona, szenvedélybetegek otthona, a fogyatékos személyek otthona, valamint hajléktalanok otthona.
- Idős otthoni ellátás esetén a napi 4 órát meghaladó **gondozási szükséglettel rendelkezők** vehetők fel, vagy a férőhelyszám 15% -ig a gondozási szükséglettel nem rendelkező személyek.
- Fogyatékos személyek otthonában **elkülönítetten kell kezelni** a kiskorúakat és a felnőtteket, valamint az enyhe, közép súlyos és súlyos fogyatékos személyeket, és gondozással párhuzamosan a korai fejlesztést, a fejlesztő nevelést.
- **Pszichiátriai betegek** otthonába csak az vehető fel, aki a felvétel időpontjában nem veszélyeztető állapotú, gyógyintézeti kezelést nem igényel, és önmaga ellátására segítséggel képes.
- **Szenvedélybetegek otthonában** annak a személynek az ápolását végzik, aki szomatikus és mentális állapotát stabilizáló, illetve javító kezelést igényel, önálló életvitelre időlegesen nem képes, intézeti gyógykezelésre nem szorul.

Rehabilitációs intézmények

- A rehabilitációs intézmény a bentlakók önálló életvezetési képességének kialakítását, illetve helyre állítását szolgálja.
- **Rehabilitációs intézmény:**
 - - pszichiátriai betegek rehabilitációs intézménye, (18. életévét betöltötte, pszichiátriai beteg, és rendszeres, akut gyógyintézeti kezelésre nem szorul, utógondozására nincs mód)
 - - szenvedélybetegek rehabilitációs intézménye, (18. életévét betöltötte, pszichiátriai beteg, és rendszeres, akut gyógyintézeti kezelésre nem szorul, utógondozására nincs mód)
 - - fogyatékos személyek rehabilitációs intézménye, (fogyatékos, valamint mozgás, - illetőleg látássérült személyek, akik oktatása, képzése, rehabilitációs célú foglalkoztatása csak intézményi keretek között valósítható meg)
 - - hajléktalan személyek rehabilitációs intézménye, (aktívkorú, munkaképes hajléktalan személynek az elhelyezését szolgálja, akinek szociális ellátása ily módon megoldható, és vállalja a rehabilitációs segítő programokban való részvételt)
- **Rehabilitációs intézmény feladata:** önálló életvitel képességének kialakítása, illetve helyreállítása, fejlesztése, továbbá a társadalomba való integrálásának a támogatása, utógondozása.

Lakóotthonok

- **A lakóotthon** olyan 8-12 fős (különleges esetben 14 pszichiátriai vagy fogyatékos személy) illetőleg szenvedélybeteget befogadó intézmény, amely az ellátást az igénybevevő részére, az egészségügyi állapotának és önellátása mértékének megfelelő ellátást biztosít.
- **Lakóotthonok típusai:** fogyatékos, pszichiátriai, és szenvedélybetegek lakóotthona.
- **Lakóotthoni ellátás formái:**
 - - fogyatékos személyek rehabilitációs, és ápoló-gondozó célú lakóotthona,
 - - pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek rehabilitációs célú lakóotthona
- **Igénybevevő:** az 16. életévét betöltött, de a reá irányadó öregségi nyugdíjkorhatárt nem töltötte be, önellátásra részben képes, és az önálló életvitel megteremtése szempontjából indokolt.
- Az ápoló-gondozó célú lakóotthon az ellátottaknak **teljes körű ellátást** biztosít.
- **Lakóotthon szolgáltatásai:**
 - - étkezés, munkajellegű szolgáltatás, pénzkezeléssel kapcsolatos segítség, sportszerek használatának biztosítása
 - - egészségügyi, mentálhigiénés alapszolgáltatások, valamint szabadidős programok szervezése

Támogatott lakhatás

- A **támogatott lakhatás** a fogyatékos személyek, a pszichiátriai, illetve szenvedélybetegek, valamint hajléktalan személyek részére biztosít ellátást, amely életkorának, egészségügyi állapotának és önellátási képességének megfelelően, az önellátás fenntartása, és elősegítése.
- A **támogatott lakhatás** keretében biztosít:
 - - lakhatási szolgáltatást, (6 fő, 7-12 fő, lakás vagy ház, legfeljebb 50 fő lakások, épületek együttese)
 - - önálló életvitel fenntartása, segítése érdekében mentálhigiénés esetvitel,
 - - életkörülményeinek a figyelembe vételével kísérő támogatás,
 - - a komplex szükségletfelmérése alapján, étkeztetés, ápolás-gondozás, fejlesztést, társadalmi életben való részvétel segítése.
- Egy szobában maximum 2 fő helyezhető el.

Szolgáltatás tervezés

- A legalább 2.000 lakosú települési önkormányzat a településen élő szociálisan rászorult személyek részére biztosítandó szolgáltatási feladatok meghatározása érdekében **szolgáltatástervezési koncepciót** készít.
- A szolgáltatástervezési koncepciót az önkormányzat vagy a társulás **kétévente felülvizsgálja, aktualizálja**.
- Az **állam fenntartó feladatainak megvalósítása** körében a szociál – és nyugdíjpoltikáért felelős miniszter, az adott megye, város, szolgáltatástervezési koncepciójában foglaltak figyelembe vételével, az elérhető szolgáltatások és az adott szolgáltatás iránti társadalmi szükséglet alapján dönt.
- A szolgáltatástervezési koncepciót az önkormányzat az elfogadást megelőzően **véleményeztetik** az intézményvezetővel, és a nemzetiségi önkormányzatokkal.
- A magyarországi települések 76 % 2.000 fő lakos alatti, és ott 1.685.277 fő él (16,8%)
- Az 2-10.000 fő közötti lakosú települések száma 615 ; és ott 2.350.000 fő él (23,5%)

KÖSZÖNÖM A FIGYELMET!

TÁMOP 5.5.7-08/1-2008-0001

Betegjogi, ellátottjogi és gyermekjogi képviselői hálózat
és civil jogvédő munka fejlesztése

SZÉCHENYI

MAGYARORSZÁG
KORMÁNYA

Európai Unió
Európai Szociális
Alap

BEFEKTETÉS A JÖVŐBE